

Glavni urednik:
Josip Janković

Uvodnik

Evo navršilo se jedno desetljeće izlaženja časopisa *Socijalne teme* pokrenutog kako bi se osigurao prostor komunikacije, svojevrsan forum, na kojemu bi se susretale, izmjenjivale, suočavale i brusile ideje na vrelu stvaranja i razvoja nove stručne i pogotovo znanstvene elite primarno socijalnog rada ali i srodnih znanosti u Mostaru.

U tom novom centru školovanja socijalnih radnika i izučavanja širokog psihosocijalnog područja kojim se on i srodne mu znanosti bave. Začudna je i burna bila prošlost ovog „mladca“. Sam početak njegovog života, objavljivanje već njegovog prvog broja, bio je znanstvenoj etici, zdravorazumskom, pa i običnom puku svojstvenom poimanju morala, nepojmljiv. Neočekivan i nemoguć. Evidentan pokušaj intelektualne krađe ni manje ni više nego čitavog prelomljenog, za tisak pripremljenog časopisa, i to od znanstvenika, prvog među jednakima, ogrnutog još i višestoljetnom tradicijom tkanog, posvećenog habita. Pokazala se sebična priroda čovjeka u punom svjetlu, prisutna bez obzira na svjetonazor kojemu on pripadao. Prebrođeno. Dalje nastavljena sabotiranja, distanciranje i fakulteta i Katedre kojoj je najviše donosio ali i misije rodu u zemlji silnih kontroverzi. Etabliranje na zasluženoj razini, primjerenog ukorjenjivanja najmalobrojnijeg, najobespravljenijeg nacionalnog korpusa u toj zemlji Bosni i Hercegovini. Nakon sjajne, svečane promocije, nošene entuzijazmom pokretača i uskog kruga mladih tek diplomiranih socijalnih radnica, prvoga broja časopisa, slijedila je iz broja u broj sve teža borba za očuvanje ključne jezgre nositelja tog tako preduzetnog, ambicioznog i već samog po sebi, a pogotovo za one kojima je primarno bio namijenjen, gotovo životno važno, pothvata. Pored svega toga on je nastavljen produkcijom u materijalnom i elektroničkom obliku. Pojavljivao se broj za brojem, sve bogatijeg glasila. Pratile su ovaj

časopis i druge Scile i Haribde, kćeri pratilje drastičnog pada morala u našim akademskim krugovima, na što se nisu ni obazrele sveučilišne i državne resorne elite i kada su upozorene na krajnji nemoral! I usprkos svemu tome, ignorirani od sveučilišnih i državnih institucija u dvije države, pa i resora uspostavljenog za pomoć i podršku Hrvatima izvan Republike Hrvatske, izdržalo se. Ideja dobra podnijela je sve. Evo i malog jubileja! Desete obljetnice. I sada je došao prijelomni trenutak. Završiti neuspjeli pokušaj stvaranja autohtone intelektualne elite u novom centru prenošenja i stvaranja novih znanja ili dati mogućnost jezgri znanstvene elite u nekom drugom centru, svjesnoj važnosti njegovanja i napredovanja kroz neizostavnu znanstvenu produkciju. Što će se dogoditi vidjet će se u skorij budućnosti.

Sada, ovaj jubilarni broj donosi niz zanimljivih znanstvenih članaka posvećenih brojnim važnim područjima istraživanja funkcioniranja važnih društvenih činitelja. Prvi od njih se bavi udomiteljstvom sve važnijim oblikom zbrinjavanja djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Njegova važnost je evidentna jer kvaliteta života, uvjeti rasta i razvoja svakog pojedinog djeteta ima neprocjenjivu vrijednost a od kada je u nastupanju deinstitutionalizacija ovaj oblik zbrinjavanja posebno je dobio na važnosti. Samim tim je još više dobilo na značaju ispitivanje stavova djelatnika uključenih u provedbu instituta udomiteljstva.

Slijede tri članka nastala na vrijednom istraživanju odgojne uloge osnovne škole i obitelji. Ispitivanje koliko su osnovna škola, učitelji razredne i predmetne nastave te roditelji angažirani u prenošenju pozitivnih vrednota na nove naraštaje, te koliko su novi naraštaji odgojno osviješteni i vrijednosno usmjereni u svom ponašanju i funkcioniranju, provedeno je na reprezentativnom uzorku. Rezultati upućuju na to kako je prošao i zadnji čas za početak sustavnog, trajnog djelovanja tijekom osam godina osnovnog odgoja i obrazovanja, za spašavanje društva u tom presudnom segmentu reprodukcije stanovništva. To je posebno bitno stoga što stvaranje vrlo obrazovanih a etički zapuštenih naraštaja, što je počelo još u prošlom sustavu, dovodi do totalne socijalne anomije, preplavlivanja svih područja funkcioniranja zajednice korupcijom, kriminalom i nemoralom. Nadati se je da će autori ovog istraživanja i članaka biti dosljedni zaključcima ovih radova i pokrenuti izradu neophodnih priručnika učiteljima kako bi odgojna komponenta, koja je i u zakonu prvo određenje osnovne i srednje škole, te tako nastaviti nastojanja kako bi ona došla na razinu obrazovne za koju postoje katalozi znanja.

Članak posvećen osvješćivanju istraživača na području društvenih znanosti, posebno socijalnog rada, u pogledu konceptualnih i vrijednosnih aspekata istraživanja dobro je došao kako bi se unaprijedio ovaj korpusa znanstvenog interesa. Nužni je to poticaj razvoju istraživačke komponente djelovanja odgovarajućih stručnjaka/znanstvenika na psihosocijalnom polju rada.

U nastavku se nudi analiza, za praksu u psihosocijalnom, pomažućem, radu, izuzetno važne komponente učinkovitog djelovanja. Pitanje postavljanja dijagnoze u jednom dijelu pomažućih poziva i socijalne procjene u drugim od presudnog je značenja za izbor a onda i rezultate primijenjene terapije, odnosno djelovanja. U svakodnevnoj savjetovanišno psihoterapijskoj praksi sve češće se susreću slučajevi zamjene dijagnoza anksioznih poremećaja – depresivnim, na primjer. Sukladno tome se propisuju i lijekovi tijekom nepotrebno dugih, bezuspješnih liječenja ali i pomaže razvoj sve teže i složenije patologije. U tom svjetlu ovaj je rad zaslužuje osobitu pažnju.

Niz članaka temeljenih na istraživanjima u području psiholingvistike u pogledu broja negativno konotiranih riječi u našim lokalnim govorima čije ekvivalentne naznake nalazimo u lokalnim mentalitetima, nastavlja se i u ovom broju. U članku posvećenom ovom aspektu djelovanja leksičkih jedinica na izgradnju psiholoških profila novih naraštaja, nastavlja se usporedbom đakovačkog, esekerskog, splitskog i ličkog (Svetog Roka) govora. Nalazi su vrlo zanimljivi i potiču na nastavak ovih istraživanja na još više lokalnih govora i široj osnovi. Javlja se potreba traženja paralele s odgovarajućom kvalitetom psihosocijalnog funkcioniranja novih naraštaja kao i postojanja razlika u temperamentima i mentalitetima po različitim regijama Republike Hrvatske vezanim i za govorne karakteristike.

S ovim zanimljivim i važnim temama obogaćen dosadašnji široki raspon problematiziranja i bavljenja ovog časopisa, izlazi jubilarni broj u svom stalnom nastojanju na obogaćivanju, širenju broja aspekata i produbljivanju izučavanja korijena društvenih pojava u kontekstu psihosocijalnih područja funkcioniranja populacije ovog ali i svakog drugog društva.